

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของชุมชนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของ
เหมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

**Factors Relating to Community's Attitudes toward Social Responsibility
of the Mining Industries in Thung Song Municipal Public,
Nakhon Si Thammarat Province**

กาญจนา สงวนการ¹ วิชาวรรณ กลิ่นหอม*²
Kanjana Sanguankarn¹, Vipawan Klinhom*²

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80161

School of Management, Walailak University, NakhonsiThammarat 80161

E-mail: kvipawan71@gmail.com

Received: March 18,2020; Revised: June 2,2020; Accepted: June 9,2020

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของชุมชน และ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของชุมชนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2 ชุมชน คือ ชุมชนท่าแพใต้ และชุมชนบ้านในหวัง จำนวน 400 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test ทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วย Scheffe และทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson Correlation ผลการศึกษาพบว่า (1) ชุมชนมีระดับทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน ด้านพัฒนาความรู้และการศึกษา ด้านการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลสุขภาพของประชาชน ด้านการกีฬาและการท่องเที่ยว ด้านศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน (2) ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป กับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และ ที่อยู่อาศัย ที่แตกต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาและสถานภาพ ที่แตกต่างกันมีทัศนคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดทัศนคติ ด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านประสบการณ์ ด้านความสามารถในการแยกแยะด้านการตอบสนองความต้องการ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ส่วนด้านการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มและการเรียนรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของชุมชนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

คำสำคัญ: เหมืองแร่หิน ชุมชน ทัศนคติของชุมชน

Abstract

The current research was carried out to study: 1) community's attitudes toward corporate social responsibility activities implemented by the mining industries in Thung Song Municipal Public, Nakhon Si Thammarat; and (2) the relationship between the community's attitudes toward corporate social responsibility activities implemented by the mining industrial plants. Data was gathered by means of questionnaires administered to 400 individuals in two communities of Thung Song Municipal Public, Nakhon Si Thammarat; The researcher tested the hypothesis by using t – test and F-test statistics. If tested with F-test statistics had shown the difference of mean values which tested then the pair differences will be further tested by using the Scheffe test and test the relationship by using statistic Pearson Correlation test. The study found that members of the community were highly positive toward the plant's social responsibility in 5 areas of improvement such as knowledge and

education, community and environmental development, community's health care, sports and tourism, and religions and culture. (2) As for the effects of personal factors on the community's attitudes towards social responsibility activities of the mining industrial plants, it was discovered that differences in sex, age, occupations, level of income, and residences had effects on differences in attitudes at the significance level of 0.05, while the differences in education and status did not significantly affect differences in attitudes. (3) The study found a statistical significance of 0.01 in factors influencing attitudes on imitation, experience, distinguishing ability, and demand response when associated with community's attitudes toward social responsibility activities of the mining industrial plants. However, membership or group and learning cluster were not related to attitudes towards social responsibility activities of the mining industries.

Keywords: Mining Community Community attitude

Paper Type: Research

1. บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจในยุคประเทศไทย 4.0 เน้นการปรับสมดุลการพัฒนาใน 4 มิติไปพร้อม ๆ กัน ทั้งความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การรักษาสິงแวดล้อมการมีสังคมที่อยู่ดีมีสุขและการเสริมสร้างภูมิปัญญาสามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่งคั่งมั่นคงและยั่งยืนในที่สุดดังนั้นภาคธุรกิจจึงต้องมีการปรับตัวเรียนรู้และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เข้ากับภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปและต้องให้ความสำคัญด้านสาธารณสุขประโยชน์เพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนในสังคมโลกปัจจุบันสังคมจึงได้มีโครงการมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ Corporate Social Responsibility Department of Primary Industries and Mines (CSR-DPIM) เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่นำมาปรับใช้ในองค์กรธุรกิจ ดำเนินธุรกิจตามมาตรฐานสากลการพัฒนาทั้ง 3 มิติ (Triple Bottom Line) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่หินสามารถประกอบการอย่างต่อเนื่องและอยู่ร่วมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมพัฒนาเติบโตไปด้วยกัน อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (Department of Primary Industries and Mines, 2017)

สำหรับการดำเนินงานของเหมืองแร่หินจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง เช่น ฝุ่นละออง เสียง แสงสั่นสะทอน น้ำเสีย ซึ่งมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงาน อย่างไรก็ตามกิจการเหมืองแร่หินสามารถบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าวได้ด้วยการดำเนินกิจกรรมทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน ซึ่งจะสามารถทำให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการดำเนินธุรกิจของกิจการเหมืองแร่หินได้ โดยกิจการควรจะต้องมีการตรวจสอบความรู้สึกหรือทัศนคติของประชาชนในเรื่องดังกล่าว รวมถึงทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน เพื่อที่จะได้นำไปปรับใช้ให้

เกิดความเหมาะสมในการดำเนินการจัดกิจกรรมทางสังคมเพื่อประชาชนในชุมชนใกล้เคียงต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของชุมชนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง

3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้มีการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของชุมชนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินดังนี้

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคตินั้น หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดขึ้นจากความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ การเรียนรู้ ประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นตัวกระตุ้นปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคลเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบ โดยการประมาณค่าว่าชอบหรือไม่ชอบที่จะส่งผลกระทบต่อการตอบสนองของบุคคลในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ โดยที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ การเรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสะท้อนว่าบุคคล พพอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่งดังกล่าวจึงเกิดเป็นทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรม (Wongsawatdiwat, 2004) ได้รวบรวมนักวิชาการด้านทัศนคติจำนวนหนึ่งซึ่งให้ความเห็นตรงกันว่าทัศนคติ คือ สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด การเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆในสังคม เช่น จากบุคคล

ในครอบครัว จากพ่อแม่ที่อบรมสั่งสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี จากประสบการณ์ จากการอ่าน จากการบอกเล่าของ ผู้อื่น การสังเกต และจากสื่อต่างๆ สถานการณ์แวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และความผันแปรในสังคมโดยผ่านกระบวนการ เรียนรู้จะมีผลโดยตรงกับทัศนคติ และการศึกษาทัศนคติจะต้อง มีทฤษฎีการเรียนรู้มาอธิบาย

3.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ

ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ มีความสำคัญมากขึ้นเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติของบุคคลดังกล่าว ได้เกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญและจะนำปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้ไปใส่ ในกรอบแนวคิดในส่วนของปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิด ของทัศนคติ คือ การเรียนรู้ การเลียนแบบ ประสบการณ์ . ความสามารถในการแยกแยะ การตอบสนองความต้องการ การ เข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่ม

(1) การเรียนรู้ ทุกคนเกิดมาต้องมีการเรียนรู้กันทุกคน โดยการเรียนรู้จะเริ่มตั้งแต่เราเกิด ก็จะมีการเรียนรู้ซึ่งผ่าน กระบวนการประทะสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆในสังคม เช่น บุคคลใน ครอบครัว จากพ่อแม่ที่อบรมสั่งสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี จากประสบการณ์ จากการอ่าน จากการบอกเล่าของผู้อื่น การ สังเกตจากสื่อต่างๆ สถานการณ์แวดล้อมต่างๆที่เกี่ยวข้อง และ ความผันแปรในสังคม โดยกระบวนการเรียนรู้ จะมีผลโดยตรง กับทัศนคติ และการศึกษาทัศนคติจะต้องมีแนวคิดเกี่ยวกับ การ เรียนรู้มาอธิบาย (Wongsawatdiwat, 2004) ทัศนคติเป็นสิ่งที่ มิได้ติดตัวมาตั้งแต่เกิดแต่ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา โดยเริ่มตั้งแต่แรกเกิดเราจะเรียนรู้ได้จาก พ่อ แม่และ บุคคลในครอบครัว เรียนรู้จากโรงเรียน เรียนรู้จากสังคม เรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเรียนรู้จากการสังเกต จดจำ การอ่าน หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ ทุกอย่างจะผ่านกระบวนการ เรียนรู้ทั้งสิ้น (Chaleoychanya, 2015, Ratsamee, 2009 & Satitvanit, 2009)

(2) ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดทัศนคติเป็นสภาวะ ความพร้อมทางจิตของบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผ่าน มามีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ การสะสมประสบการณ์ทั้ง ทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้มานานจากการ เรียนรู้และพัฒนาด้วยการกระทำซ้ำได้สะสมประสบการณ์เป็น เวลานานจะมีความ เคยชิน ในวิธีที่ทำ บุคคลแต่ละคนมีความรู้ หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ทัศนคติจะ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ (Gordon, A. 1935 & Sherif, 1956 Newcomb, 1965 & Rokeach, 1970 cite in wongsawatdiwat, 2004) (3) ความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะความแตกต่าง ทัศนคติเกิดจาก การประเมิน วิเคราะห์ หรือการตัดสินใจแยกแยะความชอบ หรือไม่ชอบ วัตถุ คน หรือ เหตุการณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับบาง สิ่งบางอย่าง ความรู้สึกด้านอารมณ์ (พอใจหรือไม่พอใจ) ซึ่ง ความรู้สึกนี้จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลออกมา

(Sererut, 2011 cite in Tanat, 2013) & (Gordon, 1975 cite in Luntai, 2007) ทัศนคติเกิดจากความสามารถในการแยกแยะ ความแตกต่าง หรือ แยกแยะสิ่งใด ดี ไม่ดี หรือ ผู้ใหญ่กับเด็กจะ มีการกระทำที่แตกต่างกัน

(4) ทัศนคติเกิดจากการเลียนแบบ การเลียนแบบ หมายถึงการที่บุคคลได้รับรู้ว่าผู้ที่เลื่อมใสศรัทธา หรือ ให้ความ เคารพนับถือ มีทัศนคติต่อสิ่งใด มักมีทัศนคติแบบเดียวกันจะเกิด จากการศึกษา และความเคารพนับถือที่บุคคลนั้นมีต่อตัวแบบ และถ้าบุคคลที่เป็นแบบมีทัศนคติที่ตรงกันข้าม เขาอาจเปลี่ยน ทัศนคติตามก็เป็นได้ขึ้นอยู่กับความศรัทธาและความเคารพนับ ถือนั้นมีต่อผู้ที่เป็นแบบอย่าง (Allport, 1960 & Zac & Burns, 1970 cite in Wongsawatdiwat, 2004) ผู้ตั้งทฤษฎีการเรียนรู้ ทางสังคม เขาเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่บุคคลเกิดการ เลียนแบบในสังคม โดยการสังเกต จากตัวแบบที่มีความใกล้ชิด ต่อบุคคลนั้นเช่นพ่อแม่ พี่น้อง ครู อาจารย์ และรวมไปถึงบุคคลที่ ตัวเองชื่นชอบเป็นต้น (Allbert, 1925 cite in katavanit, 2014) การเกิดทัศนคติจากการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบบางครั้ง ทัศนคติที่เราเมื่ออยู่ เกิดมาจากการเลียนแบบจากผู้อื่นโดยเฉพาะ อย่างยิ่งบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติน่าเลื่อมใสศรัทธา (varanusuntikul, 2003 cite in Ratsamee, 2009)

(5) การตอบสนองความต้องการของบุคคล เนื่องจาก ความต้องการของบุคคลนั้นไม่อยู่กับที่ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย แต่จะเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามกาลเวลา จึงทำให้ทัศนคติของ คนเปลี่ยนแปลงไปตามด้วย วัตถุอย่างเดียวกันจะได้รับการ ประเมินต่างกัน ในแต่ละช่วงของชีวิตบุคคลจะสร้างทัศนคติต่อสิ่ง ที่มากระทบไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคล หรือสิ่งของที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และได้รับการตอบสนองตามความต้องการ หรือแรงขับทาง ร่างกาย หากบุคคลหรือสิ่งของช่วยให้เขาได้มีโอกาสตอบสนอง ตามความต้องการของตนได้ ก็จะสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลหรือ สิ่งของนั้น และในทางตรงกันข้ามจะสร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งของ หรือบุคคลที่ขัดขวางมิให้เขาตอบสนองความต้องการก็จะมี ทัศนคติที่ไม่ดีตามไปด้วยทัศนคติที่ดีจะได้รับการสนับสนุน และตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือเรียกว่าการ เสริมแรง บุคคลได้รับรู้ว่าพฤติกรรมหรือการแสดงออกของ ทัศนคติอย่างนั้นจะได้รับผลตอบแทนหรือผลลัพธ์ที่พึงพอใจเช่น ได้รับสิ่งที่คาดหวัง ทัศนคติก็จะอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงแต่หากไม่ได้ ดังที่คาดหวังทัศนคติก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีตามไป (Allport & Henderson, 1960 cite in Wongsawatdiwat, 2004 & Ratsamee, 2009)

(6) การเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (Krech & Crutchfield cite in Luntai, 2007) คนเราทุกคนต้องมี กลุ่มกันทุกคนอย่างน้อยๆเริ่มจากครอบครัวเพราะกลุ่มเริ่มจาก สองคนขึ้นไป การเข้าเป็นสมาชิก หรือ สังกัดกลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง นั้นมีความสำคัญกับทัศนคติ เพราะ ทัศนคติหลายอย่างของ บุคคลเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกัน สถาบัน หรือกลุ่ม กลุ่ม

ดังกล่าวได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อนฝูง เพื่อนร่วมงานโรงเรียน หรือหน่วยงาน รวมทั้งกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดกันมา นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีต่อผลกระทบต่อการพัฒนาการทางด้านทัศนคติ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หมายถึง การดำเนินกิจกรรมขององค์กรธุรกิจ ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในองค์กรและในระดับใกล้และไกลองค์กรมีการดำเนินการจากความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ หรือตามระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายและองค์กรอาสาหรือสมัครใจยินดีในการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นด้วยตัวเองเพื่อที่จะได้ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมหรือการทำธุรกิจที่หากำไรอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อสังคมองค์กรธุรกิจที่แสวงหากำไรเพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์แก่สังคมในด้านต่าง ๆ และกิจการเพื่อสังคมการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมในกลุ่มนี้มักเป็นกรณีที่องค์กรดำเนินงานโดยไม่แสวงหากำไรให้แก่ตนเอง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมยัง เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมองค์กรต่อสังคมภายนอก อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรธุรกิจเอง ไม่ว่าจะทำไปด้วยความสมัครใจหรือเพราะข้อกฎหมายกำหนดก็ตามแต่แล้วจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีที่ทำให้ธุรกิจนั้นดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน ภายใต้ผลกำไร และสิ่งแวดล้อมที่ดีรวมไปถึงสังคมที่ดี เพื่อความมั่งคั่งมั่นคงยั่งยืนที่ต้องพึ่งพากันเพื่อเข้ากับยุคประเทศไทย 4.0

สถาบันไทยพัฒนา (Thaipat Institute, 2017) ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบต่อสังคม คือ คำย่อจากภาษาอังกฤษว่า Corporate Social Responsibility (CSR) หรือ บรรษัทภิบาล หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขหากพิจารณาแยกเป็นรายคำศัพท์ คำว่า Corporate มุ่งหมายถึงกิจการที่ดำเนินไปเพื่อแสวงหาผลกำไร (หมายรวมถึงองค์กรประเภทอื่นได้ด้วย) ส่วนคำว่า Social ในที่นี้ มุ่งหมายถึงกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กันหรือมีวิถีร่วมกันทั้งโดยธรรมชาติหรือโดยเจตนา รวมถึงสิ่งมีชีวิตอื่นและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ และคำว่า Responsibility หมายถึงการยอมรับทั้งผลที่ไม่ดีและผลที่ดีในกิจการที่ได้ทำลงไปหรือความรับผิดชอบต่ออยู่ในความดูแลของกิจการตลอดจนการรับภาระหรือเป็นธุระดำเนินการป้องกันปรับปรุงแก้ไขผลที่ไม่ดีรวมถึงการสร้างสรรค์และบำรุงรักษาผลที่ดีซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียในกลุ่มต่างๆ

ขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคม มีทั้งหมด 7 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (Sererut, 2002 cite in Budsabasri, 2012) 1. ด้านชุมชน (The Community) 2. ด้านสุขภาพและสวัสดิการ (Health and Welfare) 3. ด้าน การศึกษา

(Education) องค์กรจำนวนมากสนใจในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การศึกษา ผู้บริหารมีความตระหนักว่าจะต้องปรับปรุงการศึกษา ทั้งระดับประถม มัธยมศึกษาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ด้านการบริจาคเงินด้านการศึกษาการประชาสัมพันธ์และด้านอื่น ๆ

4. ด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights) 5. ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (The Natural Environment) 6. ด้านสิทธิของผู้บริโภค (Consumer Rights) 7. ด้านวัฒนธรรม (Culture)

3.4 การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน (Department of Primary Industries and Mines, 2017) ทั่วประเทศไทยมี จำนวนเหมืองแร่ โรงงานไม่บด และย่อยหิน 428 เหมือง และ จังหวัดนครศรีธรรมราช มี จำนวนเหมืองแร่ โรงงานไม่บด และย่อยหิน จำนวน 9 โรงด้วยกันคือ 1. วังศิลา อ. ร่อนพิบูลย์ 2. สีชลการศิลา 2003 อ.สีชล ต.สีชิต 3. เพิ่มผลศิลา อ.ทุ่งสง ต.ถ้ำใหญ่ 4.ผาทองทุ่งสง ต.ปากแพรก อ.ทุ่งสง 5. มาเนศิลา 2537 อ.ร่อนพิบูลย์ ต.ร่อนพิบูลย์ 6. ศิลาอารี อ. ร่อนพิบูลย์ ต.หินตก 7. ป.ศิลาชัย อ.ทุ่งสง ต.ชะมาย 8. ศิลาไทย อ.ร่อนพิบูลย์ ต.หินตก 9.นครรัตนศิลา อ.ร่อนพิบูลย์

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเหมืองแร่หินที่อยู่ใกล้เขตเมืองใหญ่ที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดย ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านในหวัง และชุมชนท่าแพใต้ ต.ปากแพรก อ.ทุ่งสง ทั้งนี้ในการประกอบกิจการของบริษัทมีการระเบิดเหมืองหินและบดย่อยหินซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่นฝุ่นละออง เสียง แสง สั่นสะทอน น้ำเสีย และมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงเหมืองแร่หิน และสถานประกอบการได้ตระหนักถึงการกำกับควบคุม ดูแล เผื่อระวังด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

และจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นผู้วิจัยจึงนำไปปรับใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและการกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านบุคคลทั่วไปต่างกันมีผลต่อทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดทัศนคติมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย 2 กลุ่มปัจจัย ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ ที่อยู่อาศัย

1.2 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ ได้แก่ การเรียนรู้ การเลียนแบบ ประสบการณ์ ความสามารถในการแยกแยะ การตอบสนองความต้องการ การเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่ม มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ประกอบด้วยทัศนคติที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

5 ด้านด้วยกันได้แก่ ด้านพัฒนาความรู้และการศึกษา ด้านการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน ด้านการกีฬาและการท่องเที่ยว ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

จากตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

5. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร (Population) คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาหรือทำงานในเขตชุมชนใกล้เคียงเมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านโนนหวัง และชุมชนท่าแพใต้ จำนวน 1,829 คน รวม 344 ครัวเรือน ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับเมืองแร่หิน โดยใช้สูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยในการเก็บข้อมูลใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระจายเป็นสัดส่วนตามจำนวนครัวเรือนในแต่ละพื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโนนหวัง และชุมชนท่าแพใต้

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎี และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา โดยมีดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปเป็นการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพ และที่อยู่อาศัย โดยลักษณะแบบสอบถามแบบมีตัวเลือก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ ได้แก่ การเรียนรู้ การเลียนแบบ ประสบการณ์ ความสามารถในการแยกแยะ การตอบสนองความต้องการการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่ม มีผลต่อทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนิน กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยลักษณะแบบสอบถามแบบมีตัวเลือก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้าน ทัศนคติของชุมชนต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงโดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ และเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

5.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนิน กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงทั้งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ดังนี้

5.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

จากการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือพิมพ์ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบทความทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้

5.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์

โดยสอบถามจากประชากรในตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสงโดยผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่างการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา

5.4.2 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์

5.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านบุคคลทั่วไป ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.5.2 การวิเคราะห์ด้านปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ ใช้ค่า ความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.5.3 การวิเคราะห์ ระดับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่ ทำการวิเคราะห์ ด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงที่แตกต่างกัน ใช้สถิติ t-test กรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม และ F-test กรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2

สมมติฐานที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเรียนรู้ การเลียนแบบ ประสบการณ์ ความสามารถในการแยกแยะ การตอบสนองความต้องการการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่ม ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ Pearson Correlation เป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว ที่ อยู่ใน มาตรการวัดระดับ Interval หรือ Ratio ค่าที่ได้เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยปกติจะมีค่าระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 ถ้ามีค่าติดลบหมายความว่าตัวแปร 2 ตัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ถ้ามีค่าเป็นบวกหมายความว่าตัวแปร 2 ตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

5.6 สถานที่ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากร ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง อำเภอทุ่งสง

จังหวัดนครศรีธรรมราช 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านในหวัง และ
ชุมชนท่าแพใต้

5.7 ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม
พ.ศ. 2559 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

1) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการ
ดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หินใน
เขตเทศบาลเมืองทุ่งสง

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของ
ชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของ
เมืองแร่หินในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง

6. ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษา ทัศนคติของชุมชน
ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หินซึ่งมี
วัตถุประสงค์ดังนี้

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ ตอบแบบสอบถาม	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้ต่อ เดือน	อาชีพ	สถานภาพ	ที่อยู่อาศัย
ส่วนใหญ่ คือ	หญิง	31-40ปี	มัธยมศึกษา ตอนต้น/ปวช	ต่ำกว่า 10,000	พนักงาน บริษัท	สมรส	ชุมชนท่าแพใต้
จำนวน (คน)	256	86	134	237	82	223	220
ร้อยละ	64	21.5	29.5	59.2	20.5	55.8	55

จากการศึกษาพบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษาช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช รายได้ต่อ
เดือน 10,000 บาท อาชีพ พนักงานบริษัท สถานภาพสมรส และที่อยู่อาศัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนท่าแพใต้

6.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
ด้านการเรียนรู้	จากครอบครัว	237	59.2
ข้อมูลด้านการเลียนแบบ	บุคคลในครอบครัว	145	36.3
ด้านประสบการณ์	เข้าร่วม	285	71.3
กิจกรรมที่มีประสบการณ์	ด้านการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม	142	35.5
ความสามารถในการแยกแยะ	ด้านการดูแลสุขภาพ	217	54.3
ด้านการตอบสนองความต้องการ	ตรงต่อความต้องการ	325	81.3
ด้านการเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่ม	เป็นสมาชิก	203	50.8

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการ
เกิดของทัศนคติ ด้านการเรียนรู้ส่วนมากเรียนรู้จากครอบครัว
คิดเป็นร้อยละ 59.2 และด้านการเลียนแบบส่วนมากเลียนแบบ
จากครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 36.3 ด้านประสบการณ์ส่วนมากมี
ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 35.5 ด้าน

ความสามารถในการแยกแยะส่วนมากเลือกเข้าร่วมกิจกรรม
ด้านการดูแลสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 54.3 ด้านการตอบสนอง
ความต้องการส่วนมากตรงต่อความต้องการคิดเป็นร้อยละ 81.3
ด้านการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มนั้นส่วนมากเข้าเป็น
สมาชิกกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 50.8

6.3 ระดับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน

ตารางที่ 3 ระดับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน

กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับทัศนคติ
ด้านการพัฒนาความรู้และการศึกษา	3.80	0.906	ระดับมาก
ด้านการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม	3.96	0.870	ระดับมาก
ด้านการดูแลสุขภาพ	4.15	0.804	ระดับมาก
ด้านการกีฬาและการท่องเที่ยว	3.84	0.852	ระดับมาก
ด้านศาสนาและวัฒนธรรม	4.10	0.823	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.97	0.851	ระดับมาก

จากการศึกษาพบว่า ระดับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน อยู่ในระดับมากในทุกด้านแต่ที่มีทัศนคติระดับมากที่สุด

คือด้านการดูแลสุขภาพ ค่าเฉลี่ย 4.15 และด้านศาสนาและวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.10

6.4 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการของเกิดทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน

ตารางที่ 4 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการของเกิดทัศนคติ

ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติ	ค่า Pearson Correlation	ค่า Sig	ค่าความสัมพันธ์
ด้านการเรียนรู้	0.051	0.342	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านการเลียนแบบ	0.131	0.002**	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำในทิศทางเดียวกัน
ด้านประสบการณ์	0.560	0.000**	มีความสัมพันธ์ระดับสูงในทิศทางเดียวกัน
ด้านความสามารถในการแยกแยะ	0.639	0.000**	มีความสัมพันธ์ระดับสูงในทิศทางเดียวกัน
ด้านการตอบสนองความต้องการ	0.469	0.000**	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางในทิศทางเดียวกัน
ด้านการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่ม	0.032	0.677	ไม่มีความสัมพันธ์

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน มีความสัมพันธ์ในระดับสูงและไปในทิศทางเดียวกันคือ ประสบการณ์ ความสามารถในการแยกแยะ และการเลียนแบบมีความสัมพันธ์ระดับต่ำในทิศทางเดียวกัน ส่วนการตอบสนองความต้องการ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มและด้านการเรียนรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

การศึกษาและสถานภาพมีทัศนคติไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดทัศนคติ ได้แก่ การเลียนแบบ ประสบการณ์ ความสามารถในการแยกแยะ การตอบสนองความต้องการ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการเข้าเป็นสมาชิกหรือสังกัดกลุ่มและด้านการเรียนรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2

6.5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านบุคคลทั่วไปที่ต่างกันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพ และที่อยู่อาศัย มีผลต่อทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หินแตกต่างกัน ส่วน ระดับ

7. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเมืองแร่หิน สามารถอภิปรายประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน

จากผลการศึกษาระดับทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะสะท้อนถึงการดำเนินกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านศาสนาและวัฒนธรรมนั้น มีทัศนคติในระดับมาก ทั้งนี้จะเนื่องมาจากประชาชนในชุมชนเป็นชาวพุทธและให้ความสำคัญด้านศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับคำขวัญประจำเมืองนครศรีธรรมราช เราชาวนครฯ อยู่เมืองพระ มั่นอยู่ในสัจจะ ศีลธรรม กอปรกรรมดี มีมานะพากเพียรไม่เบียดเบียน ทำอันตรายผู้ใด (Nakhonsithamarat, 2015) ยิ่งไปกว่านั้นสำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนบริเวณรอบเหมืองแร่หินนี้ส่วนใหญ่และผู้ใหญ่และครอบครัวแบบครอบครัวขยาย ย่อมมีการเลียนแบบจากคนในครอบครัวที่เป็นที่มาของการเกิดทัศนคติ ดังนั้นน่าจะค่อนข้างมีความสนใจในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรม และเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยกิจกรรมดังกล่าว ย่อมมีทัศนคติที่ดี

ด้านการดูแลสุขภาพ มีทัศนคติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรุท (Sererut, 2002 cite in Tuppaman, 2010) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ในธุรกิจโทรคมนาคม โดยผลการศึกษาพบว่าชุมชนเห็นความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการดูแลสุขภาพของประชาชน ยิ่งไปกว่านั้นสำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนบริเวณรอบเหมืองแร่หินนี้ส่วนใหญ่ ้วยทำงาน มีครอบครัว ย่อมต้องใส่ใจต่อเรื่องสุขภาพของทั้งตนเองและคนในครอบครัว ดังนั้นเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยกิจกรรมดังกล่าว ย่อมมีทัศนคติที่ดี

ด้านการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม มีทัศนคติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรดี สวานะปรีดี (Suvanapred, 2014) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักสังคหวัตถุกรรมศึกษากรณิทำ อากาศยานสุวรรณภูมิ โดยผลการศึกษาได้ข้อสรุปว่า ชุมชนเห็นความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ในด้านการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม ประกอบกับสำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนบริเวณรอบเหมืองแร่หินนี้ส่วนใหญ่และผู้ใหญ่และและวิถีชนบทที่สังคมอยู่กันใกล้ชิดในชุมชน ดังนั้นน่าจะค่อนข้างมีความสนใจในเรื่องการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม และเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยกิจกรรมดังกล่าว ย่อมมีทัศนคติที่ดี

ด้านการพัฒนาความรู้และการศึกษา มีทัศนคติในระดับมาก สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของเทศบาลเมืองทุ่งสง คือ ทุ่งสงเมืองแห่งการเรียนรู้ เมืองชุมทางนำอยู่สู่ชุมชนเข้มแข็ง ผาสุกอย่างยั่งยืน เทศบาลเมืองทุ่งสง (Thung Song Municipal

Public, 2018) อีกทั้งสำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนบริเวณรอบเหมืองแร่หินนี้ส่วนใหญ่ ทำงานบริษัท และมีสถานภาพสมรส มีครอบครัวแล้ว ดังนั้นน่าจะมีความสนใจในเรื่องการพัฒนาความรู้และการศึกษาสำหรับลูกหลาน และเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยกิจกรรมดังกล่าว ย่อมมีทัศนคติที่ดี

ด้านการกีฬาและการท่องเที่ยว มีทัศนคติในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราญ จันทองแก้ว (Janthongkaew, 2014) ที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการ กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงแยกก๊าซธรรมชาติขอม บริษัท ปตท.จำกัด และได้ข้อสรุปว่าชุมชนเห็นด้วยและให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกีฬาและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนบริเวณรอบเหมืองแร่หินนี้ส่วนใหญ่เป็นคณหนุ่มสาว และทำงานบริษัท ซึ่งมักจะสนใจเรื่องกีฬาและท่องเที่ยว ดังนั้นเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยกิจกรรมดังกล่าว ย่อมมีทัศนคติที่ดี

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ด้านปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเกิดทัศนคติของชุมชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน โดยผลการศึกษาที่พบว่า

ปัจจัยด้านการเลียนแบบมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ สอดคล้องกับคำอธิบายของนักวิชาการ ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติคือ การเลียนแบบโดยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลเป็นตัวต้นแบบที่น่าเคารพนับถือ (Vongsarasri, 1988 cite in Srisookgran, 2010) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย (Luntai, 2007) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือเกี่ยวกับการนาระบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านการเลียนแบบ เกิดจากการรับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน เช่น เด็กอาจรับทัศนคติของบิดามารดาหรือครูที่ตนนิยมชมชอบมาเป็นทัศนคติของตนได้ อีกทั้งวิถีความเป็นอยู่ของสังคมไทยในชนบทเช่นกลุ่มตัวอย่างที่ถูกศึกษานั้น มักจะอยู่แบบครอบครัวขยาย มีคนหลายรุ่นย่อมทำให้เกิดเลียนแบบกันได้ง่ายและเกิดการถ่ายทอดความคิดความเชื่อ ความชอบส่งต่อกันมา

ประสบการณ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ สอดคล้องกับที่ จิระวัฒน์ อธิบายว่า ทัศนคติ เป็นสภาวะความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ ประสบการณ์มีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติ การสะสมประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้มานานจากการเรียนรู้และพัฒนาด้วยการกระทำซ้ำได้สะสมประสบการณ์เป็นเวลานานจะมีความเคยชินในวิธีที่บุคคลแต่ละคนมีความรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลแตกต่างกันทัศนคติจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ (Wongsawatdiwat, 2004) ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกศึกษานั้นส่วนใหญ่ทำงานบริษัทและเข้าร่วม

กิจกรรมของชุมชน หรืออาจได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์จากคนใกล้ชิด จึงอาจก่อให้เกิดทัศนคติต่อเรื่องนี้ได้เช่นกัน

ความสามารถในการแยกแยะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ทั้งนี้จะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ถูกศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน มีครอบครัวและทำงานบริษัท ทำให้มีความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่างๆ เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตอยู่แล้ว ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติของพวกเขา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัท สุวิวัฒนาวิทย์ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในงานแสดงสินค้าของประชากรในกรุงเทพมหานคร และสรุปว่า ทัศนคติ เกิดจากการประเมินวิเคราะห์ หรือการตัดสินใจแยกแยะความชอบ หรือไม่ชอบต่อวัตถุ คน สิ่งของ หรือ เหตุการณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง หรือเป็นแนวโน้มของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน ความคิดหรือสิ่งของก็ได้ โดยมีความรู้สึกหรือความเชื่อเป็นพื้นฐาน ทัศนคติเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งความรู้สึกนี้จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ออกมาถึงสิ่งใดดีหรือไม่ดี (Sukwattanawit, 2015)

ส่วนปัจจัยด้านการตอบสนองความต้องการ พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องปกติของความเป็นมนุษย์ ที่มีความต้องการและเมื่อได้รับสิ่งเร้าหรือถูกกระตุ้นตอบสนองจากปัจจัยภายนอกย่อมส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดภายในใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ คำอธิบายของ Krech และ Crutchfield ที่กล่าวว่าทัศนคติที่ดีเกิดขึ้นจากการตอบสนองความต้องการของตนได้บุคคลนั้นก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น หากสิ่งใดตอบสนองความต้องการของตนไม่ได้บุคคลนั้นก็จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย (Krech and Crutchfield, 1948 cite in Luntai, 2007)

ขณะที่ปัจจัยด้านการเรียนรู้นั้นไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ โดยไม่สอดคล้องกับที่ จิระวัฒน์ อธิบายไว้ว่าทัศนคติ ความเชื่อ พฤติกรรม การวัดการพยากรณ์ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ (Wongsawatdiwat, 2004) อย่างไรก็ตามกรณีนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในระดับสูงนัก คือมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช จึงอาจมีข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถมีการเรียนรู้ด้วยตนเองจนส่งผลต่อทัศนคติได้

ส่วนการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Suksabay, 2013) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ และได้ข้อสรุปว่า การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีตำแหน่งงานในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีการศึกษาไม่สูงนักอย่างกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ การเข้าร่วม

เป็นสมาชิกกลุ่มไม่ได้หมายความว่าจะสามารถเข้าไปมีบทบาทหรือมีการเข้าร่วมอย่างจริงจังเสมอไป และอาจเป็นการเข้าร่วมแบบตามๆกันไปตามที่นั่น โดยไม่ได้เต็มใจหรือสนใจมากนัก จึงทำให้ไม่ได้รับอิทธิพลจากการเข้าร่วมกลุ่มนั้นๆ

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยได้พบประเด็นที่นำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการศึกษาที่พบว่า เพศที่ต่างกันมีระดับทัศนคติต่างกันด้านกีฬาและการท่องเที่ยว ดังนั้นทางเมืองแร่นหินจึงควรที่จะจัดกิจกรรมที่เป็นที่ชื่นชอบของแต่ละเพศให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

2) จากผลการศึกษาที่พบว่า อายุที่ต่างกันมีระดับทัศนคติแตกต่างกัน ดังนั้นทางเมืองแร่นหินจึงควรที่จะจัดกิจกรรมหรือสนับสนุนด้านกิจกรรมให้เหมาะสมตามระดับอายุ โดยมีการสำรวจและจัดให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

3) จากผลการศึกษาที่พบว่า อาชีพที่ต่างกันมีระดับทัศนคติแตกต่างกัน ดังนั้นทางเมืองแร่นหินจึงควรที่จะจัดกิจกรรมหรือสนับสนุนด้านอาชีพด้วยการรับพนักงานจากคนในชุมชนให้มากขึ้นและสนับสนุนด้านกิจกรรมให้เหมาะสมตามระดับอาชีพ โดยมีการสำรวจและจัดให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

4) จากผลการศึกษาที่พบว่า พื้นที่อยู่อาศัยที่ต่างกันมีระดับทัศนคติด้านสุขภาพแตกต่างกัน ดังนั้นทางเมืองแร่นหินควรที่จะตั้งศูนย์ตรวจสุขภาพทั้งสองชุมชนหรือสนับสนุนด้านกิจกรรมให้เหมาะสมตามพื้นที่อยู่อาศัย โดยมีการสำรวจและจัดให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

5) จากผลการศึกษาที่พบว่า ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นทางเมืองแร่นหินควรที่จะส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถร่วมกันได้ทั้งครอบครัวเพื่อการมีทัศนคติที่ดีระหว่างเมืองแร่นหินและชุมชนได้มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ควรมีการสำรวจและจัดให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

6) จากผลการศึกษาที่พบว่า ด้านประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมเมืองแร่นหินมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ดังนั้นทางเมืองแร่นหินควรจัดกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ชุมชนได้เข้าร่วมได้ตลอดอย่างต่อเนื่อง เพื่อการมีทัศนคติที่ดีระหว่างเมืองแร่นหินและชุมชนได้มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ควรมีการสำรวจและจัดให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

7) จากผลการศึกษาที่พบว่า การตอบสนองความต้องการของชุมชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ดังนั้นเมืองแร่นหินควรที่จะสนับสนุนกิจกรรมทั้ง 5 ด้านอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการมีทัศนคติที่ดีระหว่างเมืองแร่นหินและชุมชน

ได้มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ควรมีการสำรวจและจัดให้ตรงตามความต้องการจริงๆ

8.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาต่อยอดสำรวจความต้องการที่แท้จริงในรายละเอียดของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของเหมืองแร่หิน เพื่อที่จะได้ นำไปสร้างกิจกรรมที่ตอบสนองตรงความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริงได้ต่อไป

2) อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกิจการเหมืองแร่ในชุมชนอื่นที่เป็นตัวแบบที่ดี เพื่อนำมาหาช่องทางสำหรับการเติมเต็มให้เกิดการพัฒนากิจกรรมที่ดีมากขึ้นต่อชุมชนต่อไปด้วย

9. References

- Budsabasri, P. (2012). *konlayut kanchat kitchakam chumchon samphan khong borisat chatkan læ phatthana sapphayakon nam phak tawan'ok chamkat (Mahachon)*. [Strategic Events and Community Relations Manager, Eastern Water Resources Development Limited Cooperation]. (Master Degree's Thesis, Thai Chamber of Commerce, Thailand).
- Chaleoychanya, P. (2015). *kansuksa khwamru thatsanakhati læ phr'uttikam dan sukhaphiban 'ahan khong phu samphat "ahan thi dai rap kan 'oprom sukhaphiban "ahan khong Mahawitthayalai Sinlapakon wang tha phra* [Study of knowledge, attitudes and behaviors in food sanitation of food handlers who have been trained in food sanitation of Silpakorn University, Wang Thaphra]. Bangkok, Thailand: Student Affairs.
- Department of Primary Industries and Mines. (2017). *khwamrapphitcho to sangkhom khong krom 'utsahakam ph'inthan læ kan m'iang ræ [Corporate Social Responsibility Department of Primary Industries and Mines (CSR-DPIM)]*. Retrieved from <http://csr.dpim.go.th>
- Janthongkaew, J. (2014). *surksa kieokap thatsanakhati khong chumchon thi mi to kandamnoen kitchakam dan khwamrapphitcho to sangkhom khong rong yæk kat thammachat khon 'om borisat Pototho Chamkat [Community's Attitudes toward Corporate Social Responsibility Activities Implemented by Khanom Gas Separation Plant of PTT Public Company Limited]*. (Master Degree's Independent study, Walailak University, Thailand).
- Luntai, P. (2007). *kañsU'ksa thatsanakhati khōng 'āchāñ mahawitthayalai theknōlyiphrachōmklaō phranakhōññ'ā kieokap kañnam rabop 'i'āñning (e - learning) mā chai nai kañ rian kañsōñ [Attitudes of Lectures of King Mongkut's University of Technology North Bangkok towards e-Learning System. Thesis]*. (Master Degree's theses, King Mongkut's University of Technology North Bangkok University, Thailand).
- Nakhonsithammarat. (2015). *Khamkhwān prachamm'āng nakhon si tham rat [Nakhonsithammarat Slogan]*. Retrieved from <http://nakhonsithammarat.go.th>
- Ratsamee, U. (2009). *thatsanakhati to kana nakha 'ong nakrian chan matthayommasU'ksa ton ton korani sU'ksa rongrian thi pangkrawitthayaphat (wat noi nai)* [Reading Attitude of Lower Secondary School Students: A Case Study of Dipangkorn Wittayapat School (Wat Noynai)]. (Master Degree's Independent study of Social Development, National Institute of Development Administration, Thailand).
- Satitvanit, S. (2009). *thritsadī phr'uttikam 'ongkan [Organization behavior Theories]*. Thammasat University presses. Bangkok.

- Srisookgran, S. (2010). *khwamruthatsanakhati to phratikam dan khwamplotphai khong phanakngan uthahan rŭa phra Chunlachomklao krom uthanan rŭa korani sŭksa: nai sai ngan fai phalit [Knowledge and Attitude on Safety Behavior officer in Phrachulachormklao Naval Dockyard Department in Case Study: Production Section].* (Master Degree's Thesis, Dhurakit Pundit Univerity Bangkok, Thailand).
- Suksabay, C. (2013). *krabuankan scemsang khwamrapphitchop to sangkhom 'ongkon thurakit korani sŭksa wat 'asok ram amphoe mŭang changwat samut prakan [The Creation Process of Corporate Social Responsibility of Business Organization: A Case Study of Wat Asokaram, Muang District, Samutprakan Province],* (Master Degree's Thesis, Mahachulalongkorntajavidyalaya University, Thailand).
- Sukwattanawit, T. (2015). *patchai thi mi phon to kantatsinchai "asi nakha nai ngan sadæng sinkha khong prachachon nai Krung Thep Maha Nakhon.* [Factors Influencing Decision to Purchase Goods at Exhibition of Consumers in Bangkok]. (Master Degree's Independent study, Bangkok University, Thailand).
- Suvanapredi, A. (2014) *krabuānkān scēmsāng khwāmrapphitchōp tō sangkhom tām lak sangkha watthu : sŭksā kōrani thā ākāsayan suwannaphūm [The Process to Enhance the Corporate Social Responsibility by Sungahavatthu: A Case Study of Suvarnabhumi Aripot]. Journal of MCU Buddhapanya Review, 1(1) 60-70.*
- Thaipat Institute. (2017). *khwāmmaī khwāmrapphitchōp tō sangkhom [Meaning of social responsibility].* Retrieved from http://www.thaicr.com/2006/03/blog-post_20.html
- Tuppaman, K. (2010). *kānsŭksā kitchākam khwāmrapphitchōp tō sangkhom khōng 'ongkōn thurakit nai thurakit thōrakhamañhom : kōrani sŭksā kāntham nawattakam thāng sangkhom phān rūpbæp khwāmrapphitchōp tō sangkhom khōng 'ongkōn thurakit khōngdī thæk [Study of corporate social responsibility activities in the telecommunications industry: a case study of social innovation through the theme of corporate social responsibility of the DTAC].* (Master Degree's theses, Thammasat University, Thailand).
- Wongsawatdiwat, J. (2004) *thatsanakhati khwām chŭa læ phrŭttikam : kān wat kān phayākōn læ kān plānplæng [Attitude Belief and Behavior measurement and prediction and differentiation].* (3rd ed.). Amarin Printing and Publishing. Bangkok.